

بحران‌های امروز و راهکارهای فردا

ایران، سرزمینی که با نبوغ قنات‌هایش کویر را به باغ بدل کرد و با ثروت منابعش تمدن‌هایی ماندگار آفرید، امروز در برابر آزمون‌هایی ایستاده که ریشه در غفلت‌های دیروز و کمبود آیندهنگری برای امروز دارند. آب که رگ حیات این خاک است، انرژی که باید چرخ اقتصاد را بچرخاند، هوا که نفس شهرها به آن وابسته است، خاک که بستر زندگی است و زیرساخت‌هایی که ستون پایداری‌اند، همگی نیاز به توجهی دوباره دارند. این چالش‌ها، نه دیواری نفوذناپذیر، که فرصت‌هایی برای بازاندیشی و بازسازی‌اند. ایران با تاریخ پرافتخار و مردمانی هوشمند، ظرفیت آن را دارد که با برنامه‌ریزی و همتی جمعی، آینده‌ای پایدار و شکوفا بسازد. امروز، زمان انتخاب است؛ گامی که اکنون برداریم، فردای این سرزمین را رقم خواهد زد.

■ **آب حیات در تنگنا**

آب، سرمایه‌ای بی‌بدیل برای ایران، تحت فشار برداشت‌های ناپایدار و مدیریت ناکافی گذشته قرار گرفته‌است. سفره‌های زیرزمینی، که قرن‌ها حیات کشاورزی و روستاها را تضمین کرده، به دلیل حفر چاه‌های بی‌شمار و برداشت بیش از حد، رو به زوالند. فرونشست زمین در دشت‌های مرکزی، از قزوین تا فارس، زمین‌های کشاورزی را تهدید می‌کند، کاهش جریان رودخانه‌هایی چون زاینده‌رود و کارون و خشک شدن تالاب‌هایی مانند گاوخونی و هور العظیم، زنجیرهای آ مشکلات را به دنبال دارد.

■ **تاز تازای انرژی در ثروت**

انرژی که باید ستون فقرات اقتصاد ایران باشد، در تنگنای ناترازی گرفتار شده‌است. ایران با داشتن یکی از بزرگ‌ترین ذخایر گاز و نفت جهان، نباید با خاموشی‌های تابستانی یا کمبود سوخت در زمستان مواجه باشد، اما این تناقض، نتیجه زیرساخت‌های فرسوده، پارتانه‌های غیرهفتمند و الگوهای مصرف غیربهبوده است. نیروگاه‌هایی که سال‌ها بدون نوسازی مانده‌اند، نمی‌توانند پاسخگوی تقاضای رو به رشد شهرها و صنایع باشند.

■ **نفس افتاده شهرها**

هوای کلانشهرهای ایران، از تهران و اصفهان تا اهواز و مشهد، در برخی فصول سال زیر سایه آلودگی سنگین می‌شود. ذرات معلق و گازهای آلاینده، که از خودروهای فرسوده، صنایع بدون فیلتر و سوخت‌های غیراستاندارد سرچشمه می‌گیرند، سلامت میلیون‌ها شهروند را تهدید می‌کنند. گزارش‌های جهانی نشان می‌دهند که آلودگی هوا سالانه هزاران نفر را در ایران قربانی کرده‌است. بیماری‌های تنفسی و قلبی می‌کند و هزینه‌های هنگفتی به نظام سلامت تحمیل می‌کند.

■ **خاک نیازمند مراقبت**

خاک، بستر حیات و ضامن امنیت غذایی، در ایران با چالشی خاموش اما جدی روبرو است. فرسایش خاک، که در برخی مناطق ایران نرخ‌هایی بالاتر از میانگین جهانی دارد، دشت‌های حاصلخیز را به زمین‌های کم‌بارزده یا بیابان بدل کرده‌است. شوری زمین‌های کشاورزی، ناشی از آبیاری نادرست و کاهش ضعیف، تولید محصولات کلیدی مانند گندم، برنج و حبوبات را تهدید کرده‌است. تخریب مراتع و جنگل‌زدایی در مناطقی مانند زاگرس، این روند را تشدید کرده و خطر بیابانی شدن را افزایش داده‌است.

■ **حکمرانی منابع آینده‌ای پایدار**

این چالش‌ها، هر چند در ظاهر متفاوتند، در یک حقیقت به هم گره خورده‌اند: نیاز به حکمرانی هوشمند و آینده‌نگر منابع آب، انرژی، خاک و هوار در شبکه‌ای به‌هم‌پیوسته عمل می‌کنند؛ ضعف در مدیریت یکی، دیگران را به مخاطره می‌اندازد. سیاست‌های کوتاه‌مدت و ناهماهنگی، که در گذشته منابع را تحت فشار قرار داده‌اند، امروز ما را به این نقطه رسانده‌اند، اما ایران، با تباری انسانی خلاق، ظرفیت طبیعی غنی و تجربه‌ای تاریخی در غلبه بر دشواری‌ها، توانایی تبدیل این منابع به فرصت‌هایی برای پیشرفت را دارد. آینده‌نگری، که دیروز کم‌رنگ بود، امروز باید قلب تصمیمات ما باشد.

راهکارها

- مدیریت پایدار آبیچون‌ها و محدودیت برداشت از چاه‌های عمیق
-اصلاح الگوی کشت و ترویج محصولات کم‌آبربر
-توسعه فناوری‌های بازیافت آب و تصفیه پساب
-فرهنگ‌سازی برای مصرف بهینه آب
-نوسازی نیروگاه‌ها و افزایش راندمان تولید برق
-توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر خورشیدی و بادی
-اصلاح نظام پارتانه‌ای انرژی برای تشویق مصرف بهینه
-ترویج استانداردهای لازم برای کم‌مصرف
-گسترش حمل‌ونقل عمومی پاک (مترو، اتوبوس برقی، دوچرخه)
-نظارت سختگیرانه بر صنایع آلاینده
-جایگزینی سوخت‌های پاک مانند گاز طبیعی فشرده
-افزایش فضای سبز شهری با درختان مقاوم
-اجرای کشاورزی حفاظتی برای کاهش فرسایش خاک
-جنگل کاری و مرتع‌داری پایدار
-توسعه زهکشی مدرن برای اصلاح خاک‌های شور
-حمایت مالی از کشاورزان برای روش‌های پایدار
-مقاوم‌سازی زیرساخت‌ها در برابر زلزله و سیل
-ایجاد سامانه‌های هشدار زودهنگام برای آبلایای طبیعی
-مدیریت منابع آب برای مقابله با خشکسالی و سیل
-بازنگری طرح‌های شهری برای جلوگیری از ساخت در مناطق پرریسک
-ایجاد نهادهای مستقل برای نظارت بر مدیریت منابع
-انتشار گزارش‌های شفاف از وضعیت منابع
-حمایت مشارکت جوامع محلی و سازمان‌های مردم‌نهاد
-حمایت از پژوهش‌های علمی برای ارحل‌های بومی
ایران با میراثی غنی و ظرفیت‌هایی بی نظیر، شایسته آینده‌ای است که منابعش به تنها حفظ شوند، که به سرمایه‌ای برای نسل‌های آینده بدل گردند. امروز با هر تصمیم هوشمندانه، گامی به سوی این آینده برمی‌داریم. این خاک پرگهر، در انتظار همت ماست.

خبرگزیناه

■ وزیر بهداشت، اجرای برنامه پزشکی خانواده و نظام ارجاع به عنوان تکلیف قانونی ۲۰ ساله بر زمین مانده
از برنامه‌های اصلی دولت چهاردهم خوانند با اشاره به صدها ساعت کارشناسی با نظر شخص رئیس‌جمهور، از آغاز اجرای تدریجی آن از همین ماه خبر داد.

■مدیر عامل سازمان انتقال خون ایران با اشاره به اجرای پروژه‌ای برای افزایش شناسایی خون‌های نادر از طریق نمونه‌گیری از سربازان و دانشجویان اعلام کرد: تاکنون نزدیک به ۲۰۰۰ مورد پیوند سلول‌های بنیادی با استفاده از خون بند ناف انجام شده‌است.

■مدیر عامل ستاد دیه کشور می‌گوید: حدود ۵هزارو ۶۰۰ نفر از محکومان غیر عمد که شرایط آزادی را دارند، در ایام ۱۷ ربیع‌الاول با حاکمتر تا پایان این ماه مبارک از زندان رهایی خواهند یافت.

■سنگجوی سازمان آتش‌نشانی شهرداری تهران گفت: از میان حدود ۱۶۰ تا ۱۷۰ بیمارستان رصدشده در تهران، بیش از ۷۰ بیمارستان اقداماتی را برای ارتقا ایمن‌سازی آغاز کرده‌بودند. چهار بیمارستان نیز همچنان در لیست ساختمان‌های پرخطر هستند.

■معاون عمران و توسعه امور شهری و روستایی وزیر کشور گفت: با همراهی بانک مرکزی و مصوبه دولت چهاردهم در آینده نزدیک شاهد ورود هزارو ۷۷۰ واگن به ناوگان شهری خواهیم بود.

شنبه ۴ شهریور ۱۴۰۴ | ۱۲ ربیع‌الاول ۱۴۴۷

گزارش یک محیاحسینی

گزارش «جوان» از نسلی که به جای مستی، هوشیاری را انتخاب کرده‌است

نسل Z اروپا آبجوفروشی‌ها را ورشکسته کرد

همزمان با انتشار خبری درباره کاهش مصرف الکل در امریکا، خبر دیگری منتشر شد که نسل Z در آلمان تمایلی به مصرف الکل ندارد

و ۵۲ کارخانه آبجوفروشی ورشکسته و تعطیل شدند

تا همین چند سال پیش، در میهمانی‌های خانوادگی یا شب‌نشینی‌های دوستانه در قلب برلین یا پروکلین، نوشیدنی‌ها روی میزها ردیف می‌شدند و صدای خنده و گفت‌وگو در هم می‌پیچید. نوشیدنی، بخشی از معاشرت بود؛ یک عادت پر تکرار و یک سنت جاقافتاده. امروز اما، چیزی در حال تغییر است. برای نسلی که در دهه‌های پایانی قرن بیستم و آغاز قرن بیست‌ویکم به دنیا آمده‌اند، مصرف الکل دیگر آن معنای سابق را ندارد. نسل Z یعنی نسلی که تقریباً بین سال‌های ۱۹۹۰ تا اوایل دهه ۲۰۱۰ به دنیا آمده‌اند، در حال بازتعریف سبک زندگی، نگرش و حتی ارزش‌های اجتماعی هستند. یکی از مهم‌ترین نشانه‌های این بازتعریف نیز کاهش معنادار مصرف الکل در میان آنهاست؛ پدیده‌ای که نه فقط در آلمان و ایالات متحده، بلکه در بسیاری از کشورهای اروپای غربی نیز در حال شکل‌گیری است.

■ ■ ■

از خیابان‌های برلین تا کافه‌های نیویورک و بارهای لندن، نمودارهای مصرف الکل به آرامی اما پیوسته در حال کاهش است. کاهشی که نه از سر اجبارهای دولتی یا ممنوعیت‌ها، بلکه حاصل انتخاب‌های تازه‌ای است که نسل جوان در سبک زندگی‌اش اعمال کرده‌است.

■ **آمارها، تغییر رفتار را روایت می‌کنند**
در جدیدترین نظرسنجی سالانه مؤسسه گالوپ (که در ژوئیه ۲۰۲۴ انجام شده) تنها ۵۴ درصد از بزرگسالان آمریکایی گفته‌اند که الکل مصرف می‌کنند. این رقم، پایین‌ترین سطح ثبت‌شده از زمان آغاز این پیمایش‌ها در دهه ۱۹۳۰، تاکنون به حساب می‌آید، حتی پایین‌تر از رکورد ۵۵ درصدی سال ۱۹۵۸، یعنی در دوران پس از ممنوعیت‌های رسمی و تابلوهای اجتماعی سنگین.

اما آنچه این آمار را معنادارتر می‌کند، تنها کاهش نرخ مصرف نیست، بلکه تغییر نگرش عمومی نسبت به الکل است. برای اولین‌بار، حتی آمریکایی‌ها (۵۳ درصد) باور دارند که احتی نوشیدن «یک یا دو لیوان در روز» نیز می‌تواند برای سلامتی مضر باشد. این رقم در سال ۲۰۱۵ تنها ۲۸ درصد بود.

تغییر دیدگاه، بیش از همه در میان جوانان ۱۸ تا ۳۴ ساله قابل‌مشاهده است. در سال ۲۰۱۵، تنها حدود ۴۰ درصد از این گروه باور داشتند که نوشیدن متوسط‌شان را برای بهبود سلامت جسم، آنها چنین نظری دارند. حتی در میان افراد ۵۵ ساله و بالاتر نیز نگرش‌ها تغییر کرده‌است؛ در

گزارش ۲ زهراچیدری

حالی که تنها ۲۰ درصد از این گروه در سال ۲۰۱۵ نوشیدن متوسط را خطرناک می‌دانستند، امروز این نسبت به ۵۰ درصد رسیده‌است. براساس نتایج گالوپ، این افزایش آگاهی درباره مضرات مصرف الکل تأثیری مستقیم بر عادت افراد در قبال نوشیدن نداشته و یکی از عوامل اصلی کاهش نرخ مصرف در سراسر ایالات متحده به‌شمار می‌رود.

البته این روند تنها محدود به امریکا نمی‌شود. در اروپا، به‌ویژه در آلمان، مصرف آبجو (که زمانی بخشی جدایی‌ناپذیر از زندگی روزمره‌شان به‌شمار می‌رفت) به‌طور محسوسی کاهش یافته‌است. از همین‌رو، در بازه یک‌ساله بین ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۴، ۵۲ کارخانه آبجوسازی در آلمان تعطیل شده‌اند. اگرچه این عدد از نظر اقتصادی اهمیت دارد، اما از منظر اجتماعی، می‌توان آن را نمادی از تحول ذائقه و عادت‌های نسلی دانست. حال مجموع این داده‌ها، تصویری واضح را ترسیم می‌کند؛ اینکه الکل دیگر جایگاه بی‌قیب خود را در سبک زندگی روزمره نسل جوان ندارد. عادت‌ی که زمانی بخشی از هویت فرهنگی بود، حالا دارد جای خود را به انتخاب‌هایی می‌دهد که بیشتر بر سلامت جسم، سلامت روان و آگاهی فردی متمرکزند و کمتر بر پایه سنت‌های تثبیت‌شده اجتماعی هستند.

سلامت روان سالمندان نیازمند تربیت مشاوران

رئیس انجمن سالمندان: در حال حاضر کمتر از ۱۰ درصد روانشناسان و مشاوران در سطح کشور، به موضوعات سالمندی پرداخته‌اند

۵۰۰ متخصص طب سالمندی داشته‌باشیم، اما تعداد متخصصان طب سالمندی کشور یک‌صدم تعداد مورد نیاز است، در حوزه مشاوره و خدمات روانشناسی هم با چالش‌های متعددی مواجهیم و به گفته احمد دلبری در حال حاضر کمتر از ۱۰ درصد روانشناسان و مشاوران در سطح کشور، به موضوعات سالمندی پرداخته‌اند. در حال حاضر کمتر از ۱۰ درصد روانشناسان و مشاوران در سطح کشور، به موضوعات سالمندی پرداخته‌اند.

■ **سالمندی با سرعت سرسام‌آور**
سالمندی در کشور ایران با دنیا متفاوت است، ایران پرشتاب‌ترین کشور در حال سالمندی است، در حالی که در بازه زمانی ۳۵ سال رشد جمعیت سالمندان دنیا کمتر از دو برابر می‌شود، در همین فاصله، جمعیت سالمندی ایران سه برابر می‌شود.در سال ۱۴۳۰ یک سوم جمعیت ایران را افراد بالای ۶۰سال تشکیل می‌دهند که باید آمادگی برای این تغییر جمعیت داشته باشیم.

اما چرا دوره سالمندی مهم است و باید این آموزش‌ها در سطح کشور اتفاق بیفتد؟

خدمات حوزه سالمندی دارد که خدمات روانشناسی و مشاوره در رأس آن است، زیرا بزرگ‌ترین دغدغه سالمندی، تنهایی و به واسطه کاهش مولید و تغییرات فرهنگی و اجتماعی است؛ نکته‌ای که وجود دارد، این است

اهانت به فردوسی

ادامه یک روند نگران‌کننده!

دوروز گذشته انتشار یک برنامه ویدئویی در بستر فضای مجازی با اجرای یک خانمم طنزپرداز، یا به عبارت دقیق‌تر استندآپ کمدین، واکنش‌های گسترده و گاه تند کاربران فضای مجازی را به دنبال داشت. خانم جوانی که چند سال قبل با اجرای ایستاده طنز در یک برنامه تلویزیونی شناخته شد، طی این سال‌ها فعالیت خود را در شبکه‌های اجتماعی همچنان ادامه داد، او در ویدئویی که اخیراً منتشر کرده با بیان جملات و عبارات هزل‌گونه راجع به شاعر بلندآوازه ایرانی فردوسی و کتاب گرانسنگ او شاهنامه، با لحنی تمسخرآمیز می‌گوید «واقعاً حالم به هم می‌خوره از این دهن‌لقی‌های فردوسی... بی‌ناموس دلفک، سی‌سال نشستی شعر گفتی نخود تو دهنث خیس نمی‌خوره؟ همون بیت اول اسبویل؟ اجازه بده شاید من بخوام تعلیق ایجاد کنم، طهورت دیوبند؟ کاپ... تقدیم به شما.»

عبارات او البته به همین‌ها محدود نمی‌شود و با شوخی‌های زنده جنسی و فحاشی ابیاتی از شاهنامه فردوسی را نقل می‌کند.او که پیشتر نیز با انتشار ویدئوهای توهین‌آمیز راجع به برخی مقدسات و شهدا جنجال آفرینی کرده و به دادسرا احضار شده‌بود، این‌بار نیز با نشانه رفتن یکی از نمادهای هویت ملی موجب صحنابیت و واکنش برخی دغدغه‌مندان ادبیات فارسی شده. آقای ضعیبی که کنکی، نویسنده و استاد ادبیات فارسی در واکنش به این موضوع به بازخوانی یکی از ابیات خود در شبکه‌های اجتماعی پرداخته‌است: «زمانه بس که پلید و پلشت و مسخره شد، اعلی‌بته به همین‌ها محدود نمی‌شود و با شوخی‌های زنده

آقای علیرضا قزوه، شاعر و استاد دانشگاه نیز با سرودن شعری به این توهین واکنش داد: «تو را می‌خورد کرمک هفت‌وا؛ تو را کاش میشد که مادر نژاد، پس از این ببند آن دهان گشاده؛ که رحمت به فردوسی پاک باد». علاوه بر اینها کاربران فارسی‌زبان هم با ترند کلیدوازه فردوسی نسبت به این سخنان جنسیت‌زده و توهین‌آمیز واکنش نشان دادند. این طنزپرداز به اشتیاق اندکی توجه و احتمالاً تعداد محدودی لایک، به یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین آثار مؤثر در حفظ کیان زبان و هویت پارسی پرداخته و با ادبیاتی موهن و زنده کار را از طنز و شوخی فراتر برده و وارد عرصه هزل و فحاشی و استفاد از ادبیات جنسی می‌شود.

او البته طنزپرداز موقعیت‌شناسی هم نیست. چه آنکه یک فعال رسانه و طنزپرداز باید از شرایط زمانه خود آگاه باشد. در شرایطی که جامعه بیش از همیشه به وحدت و همدلی نیاز دارد و خصوصاً در ماه‌های اخیر توجه به نمادهای هویت ملی ایرانیان بیش از پیش در جامعه برجسته‌شده و مورد اقبال جوانان قرار گرفته، هزل و بدگویی از این نشانه‌های فرهنگی نه موجب استقبال که باعث تشویش خواطر و واکنش‌های توهین‌کننده خواهد بود. باید اما این را دانستست که توهین به شخصیت‌های اساطیری و ادبی و ملی دنباله‌ای از سلسله توهین‌هایی است که به مقدسات دینی مسلمانان صورت می‌گیرد.

فرهنگ امروز جامعه، آمیخته‌ای منطقی از ارزش‌های ایران اسلامی است. وقتی اهانت به مقدسات اسلامی، از ساخت قدسی پیامبران و امامان گرفته تا ارزش‌های آشکار دینی و مناسک مذهبی نظیر اربعین، به بهانه آزادی‌بیان با نقد فرهنگی بی‌پاسخ ماند یا در بهایوی روزمره کمرنگ جلوه داده‌شد، پروضاح است که این جسات به هم‌رزهای دیگر هویت ماینسیرایی خواهد بود. امروز، بی‌حرمتی به فردوسی و شاهنامه، تداوم همان بی‌مبالاتی‌هاست؛ حلقه‌ای دیگر از زنجیری است که از شکستن حرمت دین آغاز شد و اکنون به ساخت نمادهای ملی

سر شدگی جمعی در برابر جسات‌های مداوم به ساخت مقدسات دینی و مذهبی، حالا منجر به پیش‌روی فرهنگ ابتذال و بی‌قیدی به دیگر ارکان هویت ایرانی –اسلامی شده و نمادهای ملی را نیز هدف گرفته‌است. جامعه و دغدغه‌مندانی که پاسدار میراث خود نباشند، چه در دامی رسیده که در بعد ملی، در واقع حصار هویت خویش را فروخته‌اند و وقتی حصار هویت سست شد، تفاوتی میان ارزش‌های ملی با ارزش‌های دینی خواهد بود. بی‌تفاوتی در برابر این روند، معنایی جز گسست تدریجی ریشه‌ها ندارد.

وقتی عده‌ای حساسیت قابل‌اعتنایی به همه‌های شدید فرهنگ غرب به هویت دینی ایرانیان نداشتند، باید به این ظریفه توجه می‌شد که دین نیز بخش لاینفک هویت ایرانی است و توهین و تمسخر و کمرنگ شدن آن، دیر یا زود منجر به همه به بخش ملی هویت ایرانی خواهد شد. اکنون وقت آن رسیده که به جای سکوت و بی‌اعتنایی، حصار هویت خود را هم در بعد اسلامی و هم در بعد ایرانی، پاس بداریم و اجازه ندهیم توهین و تحقیر هویت ایرانی –اسلامی، به رسم عادی روزگار ما بدل شود!

نگرینیده

۳۰۰ مدرسه رسمی حفظ قرآن

تامر ماهر اهاندازی می‌شود

مدیر کل قرآن، عترت و نماز وزارت آموزش و پرورش گفت: شیوه‌نامه اجرایی مدارس حفظ طی روزهای آینده ابلاغ خواهد شد و برنامه‌ریزی کرده‌ایم تا مهرماه امسال حداقل ۳۰۰ مدرسه رسمی حفظ را اندازی شود. میکائیل باقری، مدیر کل قرآن، عترت و نماز وزارت آموزش و پرورش اظهار داشت: برنامه‌ریزی کرده‌ایم که مانند سال‌های گذشته، در هفته پایانی شهریورماه، آیین غبارروبی نمازخانه‌های مدارس را بر گزار کنیم.

وی این‌ها داشت: در بخش مسابقات قرآنی، به دلیل شرایط ویژه کشور، مسابقات کشوری امسال به صورت غیر حضوری برگزار خواهد شد. همچنین براساس برنامه هفتم توسعه، دو مأموریت مهم داریم؛ راهاندازی مدارس رسمی حفظ و تربیت ۱۰ میلیون حافظ جزء، در پنج سال آینده.

به گزارش صدا و سیما، مدیر کل قرآن، عترت و نماز وزارت آموزش و پرورش گفت: شیوه‌نامه اجرایی مدارس حفظ طی روزهای آینده ابلاغ خواهد شد و برنامه‌ریزی کرده‌ایم تا مهرماه امسال حداقل ۳۰۰ مدرسه رسمی حفظ را اندازی شود. برای تحقق هدف ۱۰ میلیون حافظ جزء، برنامه‌ریزی‌های لازم انجام شده‌است.

باقری گفت: سه روش برای تشویق دانش‌آموزان به حفظ قرآن در نظر گرفته‌ایم؛ توزیع کاربرگ‌های ویژه در کلاس‌های ابتدایی، اختصاص بخشی از زمان درس قرآن به آموزش روش‌های حفظ، ایجاد کلاس‌های تخصصی حفظ در مدراسی که مربیان توانمند دارند.

وی تأکید کرد: یکی از سیاست‌های اصلی وزارت آموزش و پرورش، مشارکت حاکمتری دانش‌آموزان در فعالیت‌های پرورشی است. به همین منظور سامانه نورنبرو را برای حمایت از هیئت‌های دانش‌آموزی تقویت و برنامه‌ریزی کرده‌ایم که در سال تحصیلی جدید، دانش‌آموزان نقش فعال‌تری در اجرای برنامه‌های قرآنی داشته باشند. امیدواریم با این تمهیدات، سال تحصیلی پربرکتی آغاز و در توسعه فرهنگ قرآن، عترت و نماز گام‌های مؤثری برداشته شود.